

Z e s ł a n i e c

PISMO RADY NAUKOWEJ ZARZĄDU GŁÓWNEGO
NR 75 ZWIĄZKU SYBIRAKÓW ROK 2018

Spis treści

- **Dariusz Radziwiłłowicz**
*Państwa sojusznicze i rządy Aleksandra Kołczaka wobec polskich organizacji politycznych i wojskowych na Syberii oraz Dalekim Wschodzie w latach 1917-1920.....*3
 - **Anna Milewska-Młynik**
*Bronisław i Józef Piłsudscy. Król Ajnów i Marszałek Polski.....*35
 - **Anna Dorota Potocka**
*Odnalezienie i identyfikacja „Portretu Bronisława Piłsudskiego” ze spuścizny rodziny Piłsudskich – zagadnienia konserwatorskie i historyczne.....*49
 - **Władysław M. Łatyszew**
*Pobyt Bronisława Piłsudskiego w miejscowości Rykowskijskie na Sachalinie.....*69
- ## RELACJE Z ZESŁANIA
- **Danuta Pietrzak**
*Wspomnienia.....*91
- ## KRONIKA
- **Anna Kozak**
*Bronisław Piłsudski – wystawowe tournée.....*107
 - **Marietta Kalinowska-Bujak**
*Ślady Ajnów na Śląsku – wspominamy Bronisława Piłsudskiego.....*110
 - **Regina Madej-Janiszek**
*Uroczystość odsłonięcia w Auli Głównej Politechniki Warszawskiej tablicy upamiętniającej 90. rocznicę powstania Związku Sybiraków – 29 czerwca 2018 roku.....*116
 - *Ania Milewska-Młynik nie żyje.....*120

Od redakcji

W bogatej faktografii dotyczącej odzyskania niepodległości po wieloletnim zaborze w galerii postaci z tym związanych najwyraźniej sytuuje się Marszałek Józef Piłsudski. Pamięć o nim odświeża artykuł pt. „Bronisław i Józef Piłsudscy. Król Ajnów i Marszałek Polski”, autorstwa Anny Milewskiej-Młynik. Wśród faktów, mitów i wspomnień wiele jest treści łączących „Ziuka” i „Bronisia”, poczynając od rodzinnego Żułowa, poprzez wileńską edukację, patriotyczną działalność i syberyjskie zesłanie.

Skomplikowane to były losy, rzecz można najwyższej miary, układające się w dwie zasadnicze linie życia obu braci – Józefa w zakresie polityki, Bronisława zaś w działalności etnograficznej na Sachalinie i w Zakopanem. Dodajmy przy tym, że ta „droga życia”, skończyła się 17 maja 1918 roku z chwilą śmierci Bronisława w nurtach Sekwany w Paryżu i tam na cmentarzu Montmorency jest jego grób.

Autorzy tekstów o Bronisławie Piłsudskim podjęli próbę opisanego niektórych fragmentów jego życia oraz poświęconych mu różnicowanych form pamięci takich jak konferencje naukowe, pomniki, tablice memorialne, symboliczna mogiła i inne. O katorżniczym życiu zajmująco napisał Władysław Łatyszew w artykule „Pobyt Bronisława Piłsudskiego w miejscowości Rykowskijskie na Sachalinie”, w którym przenika się wiele wymiarów jego pobytu na tej wyspie. Interesującym przykładem źródłowych dociekań jest studium Anny

REGAŁ Z KSIĄŻKAMI

- Anna Maria Stogowska, *Edukacja, emancypacja, charytatywność. Płockie organizacje kobiece XX wieku*, Płock 2016.
(Małgorzata Dziura).....123
- Julia Świdwerska FCM, *Doktor ze Lwowa. Książd Henryk Mosing (1910-1999). Lekarz, pedagog, duszpasterz, „Wołanie z Wołynia”*, Biały Dunajec-Ostróg 2018.
(Małgorzata Dziura).....124
- *Polacy – Syberia. XVIII-XIX wiek, tom 3. Syberyjska korespondencja zesłańców postyczniowych...*, Kielce 2018.
(Małgorzata Dziura).....126

Na okładce: Posąg B. Piłsudskiego w Żorach. Na zdjęciu: Maki Sekine ajnaska artystka, autorka projektu posągu wraz z mężem Kenji Sekine, kustoszem Muzeum Kultury Ajnów w Biratorii, w środku Lucjan Buchalik, dyrektor Muzeum Miejskiego w Żorach; fot. Joanna Cyganek (s. 1). Okładka *Katalogu etnograficznej kolekcji B. Piłsudskiego*, Južno-Sachalińsk 2006 (s. 4).

Doroty Potockiej poświęcone odnalezieniu i identyfikacji „Portretu Bronisława Piłsudskiego ze spuścizny rodziny Piłsudskich”, której serdecznie dziękujemy za ten mozolny trud i szczerze gratulujemy jakże wartościowego jego rezultatu.

Kolejny, już 75 numer „Zesłańca” z pewnością będzie ważnym wydarzeniem, edukacyjnym i popularyzatorskim. Najnowsze z nich to uroczystość odstonięcia posągu Bronisława Piłsudskiego w Muzeum Miejskim w Żorach koło Katowic oraz tournée wystawy prezentującej życie i pracę Bronisława Piłsudskiego, która gościła w Zakopanem, Kielcach, Krakowie, Wilnie oraz w Mińsku na Białorusi

Wszyscy autorzy oraz mecenaszy tych przedsięwzięć dobrze przysłużyli się uczczeniu pamięci Bronisława Piłsudskiego – patrioty, katorżnika i badacza autochtonicznych etosów Sachalinu. Serdecznie dziękujemy Im za to!

Wiesław Krawczyński
Przewodniczący Rady Naukowej
Zarządu Głównego Związku Sybiraków

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą

Wydawca: Zarząd Główny Związku Sybiraków, ul. Mazowiecka 12; 00-048 Warszawa, tel. 22/827 93 71. **Redakcja:** A. Dobroński, A. Dzieńkiewicz, A. Głowacki, W. Krawczyński; redaktor naczelny: A. Kuczyński; sekretarz redakcji: M. B. Kuczyńska. **Wykonawca:** Skład, druk i oprawa – QUAESTIO Przemysław Włodarczyk. **Copyright nazwy:** „Zesłaniec” by A. Kuczyński. **Adres redakcji:** ul. Bystrzycka 61/3; 54-215 Wrocław, tel. 71/ 72 880 88.